

**2025-ci ildə Zoologiya və fiziologiya kafedrasında
elmi plan üzrə yerinə yetirilmiş
elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin**

HESABATI

**Mövzu 1. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində faunanın
biomüxtəlifliyi, ekologiyası və mühafizə tədbirləri**

Mövzunun rəhbəri: dosent, b.e.n. Tağıyev Əbülfəz Nağı oğlu

Mövzunun icra müddəti: 01 yanvar 2025-ci il - 31 dekabr 2025-ci il

Mövzu üzrə icraçılar haqqında məlumat

Soyadı, adı, atasının adı	Təvəllüdü	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi adı və elmi dərəcəsi dərəcəsi
Tağıyev Əbülfəz Nağı	01.01.1969	kafedra müdiri	1	Dosent, b.e.n
Nəcəfov Canbaxış Əli	01.04.1949	Professor	1	Professor , b.e.d.
Muradova Elmira Əjdər	23.05.1950	Dosent	1	Dosent, b.e.n
Əliyev Saleh İltizam	20.10.1956	Dosent	1	Dosent, b.e.n.
Əliyeva Məhluqə Qəhəd	17.10.1955	Müəllim	1	b.e.n.
Səfərova İlhamə Müdafiə	02.11.1967	Müəllim	0.5	b.e.n.
Məmmədov Anar Tofiq	21.02.1978	Dosent	1	Dosent, b.e.n.
Hümbətova Sevinc Eldar	27.11.1964	Dosent	1	Dosent, b.e.n.
Məmmədov Çingiz Ağamusa	22.06.1962	Dosent	1	Dosent, b.e.n.
Musayev Avtandil Musa	11.07.1953	Dosent	0,5	Dosent, b.e.n.
Mənsimova İlahə Faiz	22.08.1986	Böyük laborant	1	b.ü.f.d.
Bədəlova Samirə Vaqif	04.08.1977	Müəllim	0,5	b.ü.f.d.
Şıxəliyeva Rahibə Rasim	25.11.1958	Laboratoriya müdiri	1	
Əliyeva Sima Murad	01.04.1956	Böyük laborant	1	
Əsgərova Səbinə Əli-İsa	02.08.1976	Böyük laborant	1	
Həsənova İradə Niyazi	26.03.1993	Laborant	1	

Aktuallıq: Azərbaycanın şimal-şərq hissəsi müxtəlif landşaft və iqlim şəraitinə malik olmaqla zəngin fauna biomüxtəlifliyi ilə seçilir. Antropogen təsirlərin artması, iqlim dəyişmələri və yaşayış mühitlərinin transformasiyası bu ərazilərdə faunanın ekoloji tarazlığını təhlükə altına alır. Region üzrə faunanın biomüxtəlifliyinin, ekoloji xüsusiyyətlərinin və mövcud mühafizə vəziyyətinin kompleks şəkildə öyrənilməsi aktual elmi və praktik əhəmiyyət daşıyır.

Məqsəd: Tədqiqatın əsas məqsədi Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində yayılmış fauna növlərinin biomüxtəlifliyini, ekoloji xüsusiyyətlərini və yayılma qanunauyğunluqlarını müəyyənləşdirməkdir. Eyni zamanda növlərin mühafizə vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onların qorunması üçün elmi əsaslandırılmış tədbirlərin işlənilməsi və hazırlanması nəzərdə tutulur.

Yenilik dərəcəsi: İşdə region üzrə faunanın biomüxtəlifliyinə dair mövcud məlumatlar sistemləşdirilir və sahə müşahidələri əsasında yeni ekoloji göstəricilər təqdim olunur. Ayrı-ayrı növlərin yayılma arealları və ekoloji uyğunlaşmaları müasir yanaşmalarla təhlil edilir. İlk dəfə olaraq antropogen amillərin faunaya təsiri regional miqyasda kompleks qiymətləndirilir.

Tətbiq sahəsi: Tədqiqatın nəticələri faunanın mühafizəsi və biomüxtəlifliyin qorunması üzrə regional proqramların hazırlanmasında istifadə oluna bilər. Alınan məlumatlar ekoloji monitoring, təbiətin mühafizəsi və ali təhsil müəssisələrində tədris prosesində tətbiq üçün əhəmiyyətlidir. Bundan əlavə, nəticələr ətraf mühitin idarə olunması sahəsində qərarların qəbuluna elmi əsas yarada bilər.

Elmi tədqiqat işi 1. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsinin su hövzələrinin mikro və makrozoobentosu

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: dos.Əliyev Saleh, müəl. Mənsimova İlahə

Mərhələ 2. Quba və Şabran rayonlarının su hövzələrinin mikro və makrozoobentosu

Alınmış nəticələr: Hesabat dövründə Quba rayonunun Ağçay, Qaraçay, Qudyalçay, Nügədi gölü, Şabran rayonunda isə Dəvəçi limanının Dəvəçiçay və Şabrançayın mikro və makrofaunası müəyyən olunmuşdur. Tədqiq olunmuş su hövzələrindən 9 sistematik qrupa daxil olan 66 növ makrobentik orqanizm və 5 dəstəyə aid olan 54 növ sərbəst yaşayan kirpikli infuzor növü qeydə alınmışdır. Müəyyən olunan növlərin 68,5 %-i bitki biosenozuna aiddir, əsasən su həşəratları dominantlıq edir. Tədqiqat müddətində Qudyalçaydan 46 növ, Ağçaydan 38, Qaraçaydan 42, Şabrançaydan 52, Dəvəçiçaydan 34, Dəvəçi limanından isə 64 növ makrobentik orqanizm aşkar olunmuşdur. Tədqiq olunmuş su hövzələrində infuzorların miqdarı 22-58 arasında dəyişmişdir. Say dinamikasına və biokütləsinə görə molyuskalar fərqlənirlər. Alınmış nəticələr balıqçılıq təsərrüfatının inkişafında tətbiqini tapacaqdır

Elmi tədqiqat işi 2. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində yayılmış buğumayaqlılar tipinin bəzi qruplarının (tetranixid gənələr, çəyirtkələr, sfekoid və vespoid arılar) faunası, biologiyası, ekologiyası, mühafizə və ya mübarizə tədbirləri.

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: dos. Elmira Muradova, baş müə. Məhluqə Əliyeva, müə. İlhamə Səfərova.

Mərhələ-2. Quba və Şabran rayonlarında yayılmış buğumayaqlılar tipinin bəzi qruplarının (tetranixid gənələr, çəyirtkələr, sfekoid və vespoid arılar) faunası, biologiyası, ekologiyası, mühafizə və ya mübarizə tədbirləri

Quba və Şabran rayonlarında 3 fəsiləyə (*Tetranychidae*, *Byrobiidae*, *Tenipalpidae*) aid 8 növ tetranixid gənəsi aşkar edilib.

Bu gənələrdən *Tetranychus turekstani* polifaqdır, kənd təsərrüfatı bitkilərinin ciddi zərərvericisidir, meyvə, tərəvəz və kol bitkilərinin kökündə yaşayırlar. *T. ulticae* – polifaqdır, meyvə və tərəvəz bitkilərinin ən ciddi zərərvericiləridir. İl ərzində 8–15 nəsil verirlər, 1 nəslin inkişafı 23–25 gün çəkir. *T. vinnenis* Azərbaycanın bütün rayonlarında rast gəlinir, meyvə, tərəvəz və kol bitkilərinin zərərvericisidir. Ağac qabığı altında xəzəllərin və həşəratların boş yuvalarında 1-dən 100-ə hətta 1000-ə qədər fərdlər yaşayır. *Pannonychus ulmi*, *Eotetranychus rubi* gənələri Quba və Şabran rayonlarında müxtəlif meyvə, tərəvəz və kol bitkilərinin zərərvericiləridir. İl ərzində 5-8 nəsil verirlər. *Brobria rubrioculus* Quba və Şabran rayonlarında nar və üzüm bitkilərinə ciddi zərər vururlar. Erkək fərdləri çox azdır, 1 mövsüm ərzində 1 neçə nəsl verir. Yumurta halında qışlayırlar, yumurtaları şaxtaya qarşı davamlıdır. *Brevipalpus obovatus* *Dannadey* geniş yayılmış növdür. Müxtəlif ot, kol və ağac bitkilərində qidalanır. Çay bitkisinin əsas zərərvericisi kimi tanınmışdır. Bundan başqa palıd, tut, sitrus, üzüm, alma və bəzək bitkilərinə də ziyan vurur. *Cenopalpus pulchei* növü alma, heyva, albalı və gavalı ağaclarına zərər vururlar. İl ərzində 4 nəsil verirlər.

Müxtəlif biotoplardan arıların aşkar edilmiş 21 növündən 7-si Vespidae, 3 – Eumenidae, 9 - Sphecidae-, 2 növü isə Scoliidae fəsiləsinə aid olmuşdur. Sfesidlər torpaqda, divar və qayanın üzərində və qurumuş ağac və ot bitkilərinin gövdəsi daxilində yuvalayırlar. *Scelifron destillatorium*, *Podalonia hirsuta*, *Cerceris rybiensis* və *Scolia maculata* kimi növlər evritop növlər olub, bütün biotoplarda çoxsaylı növlərlə təmsil olunmuşlar. Sfesid arılarının bəzi evritop növləri tədqiq edilmiş biotoplarda çoxsaylı fərdlərlə təmsil olunmuşlar. Skoliyalar (*Scolia maculata* və *Scolia quadripunctata*) lövhəbiğ böcəklərin sürfələri üzərində parazitlik edirlər. *Sceliphron destillatorium* öz sürfələrini hörümçəklərlə, qalanları müxtəlif növ həşəratlarla qidalandırır. Onların əksəriyyəti ziyanlı növlər olub, bir sıra kənd təsərrüfatı bitkilərinin ziyanvericiləridirlər. Daha geniş yayılan və çoxluq təşkil edən növlərdən *Paravespula vulqaris* L., *Polistes gallicus* L. və *Vespa crabro* L. Eumenidae fəsiləsindən isə 3 növ (*Eumenes dubius*, *E. coarctatus*, *E. arbustorum*) qeyd edilmişdir. Vespidae fəsiləsindən *Polistes gallicus*, *P.chinensis*, *Paravespula germanica* və *Vespa crabro* dağətəyi zonada, Eumenidae fəsiləsindən isə geniş yayılanlardan *Eumenes dubius*, *E. coarctatus* meşə zolağında çoxluq təşkil edir. *Polistes gallicus*, *Polistes chinensis*, *Paravespula germanica* və *Vespa crabro* dağətəyi zonada, Eumenidae fəsiləsindən isə geniş yayılanlardan *Eumenes dubius*, *Eumenes coarctatus* meşə zolağında çoxluq təşkil edir. *Dolichovespula sylvestris* və *Paravespula vulqaris* meşə zolağında kütləvi halda, *Allodynerus rossi* isə az sayda rast gəlinir. Çöllük biotopunda Eumenes cinsindən olan 4 növ -*E. dubius*, *E. coarctatus*, *E. pomiformis*, *E. arbustorum* aşkar edilmişdir. Kütləvi halda *Polistes gallicus* və *Euodynerus dantici* rast gəlib. Çəmənliklərdə çoxluq təşkil edən növlər isə *Polistes gallicus* və *Eumenes pomiformis*-dir. Vespidlərin bəzi növləri isə, məsələn, *Vespa crabro*, *Polistes gallicus* bal arılarını ovlamaqla arıçılıq təsərrüfatlarına ciddi ziyan vurur.

Tədqiqat ilində rayon ərazisində bir neçə növ çəyirtkənin yayıldığı müşahidə edilmişdir. Növlər arasında sürü əmələ gətirə bilən növlərdən tək-tək də olsa Mərakeş (*Dociostarus maroccanus* Thunb.) və İtaliya çəyirtkəsinə (*Galliptamus italicus* L.) rast gəlinmişdir. İmişli ərazisində mərakeş çəyirtkəsinin bioekoloji xüsusiyyətləri və fenologiyası tərəfimizdən ətraflı tədqiq edilmiş, fenoloji təqvim hazırlanmışdır.

Quba və Xaçmaz rayonlarında yayılmış sfekoid və vespoid arılarının faunası, biologiyası və ekologiyası: Müxtəlif biotoplardan iki fəsiləyə (*Sphecidae*, *Scoliidae*) aid olan 21 növ aşkar edilmişdir. Aşkar edilmiş növlərin 21 növündən 19-u *Sphecidae*, 2 növü isə *Scoliidae* fəsiləsinə aid olmuşdur. Müəyyən edilmişdir ki, tədqiqat rayonundakı sfesidlər torpaqda (*Phylanthus trianqulum*, *Ammophila sabuloza*, *Sphex maxillosus*, *Podaloniya hirsuta*, *Bembix rostrata*), divar və qayanın üzərində (*Sceliphron destillatorium*) və qurumuş ağac və ot bitkilərinin gövdəsi daxilində (*Crabro clipeatus*, *Pemfredon letifer*) yuvalayırlar. *Sceliphron destillatorium*, *Podalonia hirsuta*, *Cerceris rybiensis* və *Scolia maculata* kimi növlər evritop növlər olub, bütün biotoplarda çoxsaylı növlərlə təmsil olunmuşlar. Sfesid arılarının bəzi evritop növləri (*Scolia maculata*, *Sceliphron destillatorium*, *Podalonia hirsuta*, *Cerceris rybiensis*, *Phylanthus trianqulum*, *Bembix rostrata*) tədqiq edilmiş biotoplarda çoxsaylı fərdlərlə təmsil olunmuşlar. Aşkar edilmiş skoliyalar (*Scolia maculata* və *Scolia quadripunctata*) lövhəbiğ böcəklərin sürfələri üzərində parazitlik edirlər. *Sphecidae* fəsiləsindən olan növlərdən biri (*Sceliphron destillatorium*) öz sürfələrini hörümçəklərlə, qalanları müxtəlif növ həşəratlarla qidalandırır. Onların əksəriyyəti ziyanlı növlər olub, bir sıra kənd təsərrüfatı bitkilərinin ziyanvericiləridirlər.

Digər zarqanadlılardan vespidlər reviziya edilmişdir. Nəticədə Quba və Xaçmaz bölgələrində 2 fəsiləyə və 10 cinsə aid olan 19 növ aşkar edilmişdir ki, bunlardan da 8 növü *Vespidae*, 11 növü isə *Eumenidae* fəsiləsinə aiddir. *Paravespula vulqaris* L., *Polistes gallicus* L. və *Vespa crabro* L. daha geniş yayılmışlar və çoxluq təşkil edirlər. *Eumenidae* fəsiləsindən isə 3 növ *Eumenes cinsinə* (*Eumenes dubius*, *Eumenes coarctatus*, *Eumenes arbustorum*), bir növ isə *Allodynerus* cinsindən olan *Allodynerus rossi* qeyd edilmişdir. *Vespidae* fəsiləsindən *Polistes gallicus*, *Polistes chinensis*, *Paravespula germanica* . və *Vespa crabro* dağətəyizonada, *Eumenidae* fəsiləsindən isə geniş yayılanlardan *Eumenes dubius*, *Eumenes coarctatus* meşə zolağında çoxluq təşkil edir. *Polistes gallicus*, *Polistes chinensis*, *Paravespula germanica* və *Vespa crabro* dağətəyizonada, *Eumenidae* fəsiləsindən isə geniş yayılanlardan *Eumenes dubius*, *Eumenes coarctatus* meşə zolağında çoxluq təşkil edir. *Dolichovespula sylvestris* və *Paravespula vulqarismeşə* zolağında kütləvi halda, *Allodynerus rossi* isə az sayda rast gəlinir. Çöllük biotopunda *Eumenes* cinsindən olan 4 növ -*Eumenes dubius*, *Eumenes coarctatus*, *Eumenes pomiformis*, *Eumenes arbustorum*, çay ətrafında isə 7 növ aşkar edilmişdir. Kütləvi halda *Polistes gallicus* və *Euodynerus dantici* rast gəlib. Çəmənliklərdə çoxluq təşkil edən növlər isə *Polistes gallicus* və *Eumenes pomiformis*-dir. Vespidlərin bəzi növləri isə, məsələn, *Vespa crabro*, *Polistes gallicus* bal arılarını ovlamaqla arıçılıq təsərrüfatlarına ciddi ziyan vurur.

Elmi tədqiqat işi 3. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsinin su hövzələrinin ixtiofaunası, bioekoloji xüsusiyyətləri və mühafizə tədbirləri.

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: dos. Məmmədov Çingiz, müə. Samirə Bədəlova

Alınmış nəticələr:

1. Aparılmış tədqiqat işində Qusarçay hövzəsində 15 növ balıq qeydə alınmışdır. Onlardan 7 növü vətəgə əhəmiyyətli balıqlar (Adi çəki, Şərq çapağı, adi kütüm, Xəzər külməsi, adi sıf, gümüşü dabanbalığı və Terek şirbiti), 8 növü isə təsərrüfat əhəmiyyəti olmayan (Xəzər iynəbalığı, üç iynəli tikan balığı, Qafqaz çay xulu, Xəzər iribaş xulu, Şərq qijovçusu, Xəzər aterini, çay xanısı, Şimali Qafqaz çılpaqcası) balıq növləri olmuşdur.
2. Həmin il üzrə təhlil olunan vətəgə əhəmiyyətli balıqlardan miqdarına görə Terek şirbiti ümumi balıqların 23%, Xəzər külməsi 8,0%, adi kütüm 8,0%, adi çəki 7,0%, Şərq çapağı 3,5%, adi sıf isə 1,5%-ni təşkil etmişdir. Vətəgə əhəmiyyəti olmayan balıqlar arasında isə qijovçu ümumi balıq ovunun 31,0%, Xəzər iynəbalığı 3,8%, çılpaqca 8,2%-ni təşkil etmiş, digər növlər isə az miqdarda olmuşdur.
3. Çay üzərində hidrotexniki qurğuların tikilməsi, çayın suyundan suvarma və digər texniki məqsədlər üçün geniş surətdə istifadə edilməsi, Qusarçay hövzəsində meliorasiya işlərinin müntəzəm olaraq aparılmaması, su sərfinin bir çox antropogen amillərin təsiri nəticəsində azalması və s. balıqların kürütökmə yerlərinin azalmasına səbəb olur.

Elmi tədqiqat işi 4. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində yayılan sürünənlərin müxtəlifliyi, ekologiyası və mühafizə tədbirləri.

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: prof.Canbaxış Nəcəfov, böyük laborant Səbinə Əsgərova.

Mərhələ 2. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində yayılan kərtənkələlərin müxtəlifliyi, ekologiyası və mühafizə tədbirləri

Alınmış nəticələr:

Tədqiqatın nəticələri göstərir ki, Azərbaycanın şimal-şərq regionu herpetofauna baxımından yüksək növ zənginliyinə malikdir və ərazidə Adi koramal (*Pseudopus apodus* Pallas, 1775), Cılız koramal (*Anguis fragilis* Linnaeus, 1758), Zolaqlı kərtənkələ (*Lacerta strigata* Eichwald, 1831), Ortaboy kərtənkələ (*L. media* Lantz et Cyren, 1920), Biçimli ilanbaş (*Ophisops elegans* Menetries, 1832) kimi ekoloji cəhətdən fərqlənən növlər geniş yayılmışdır. Növlərin müxtəlifliyi regionun relyef, mikroiqlim və bitki örtüyü mozaikasının zənginliyi ilə sıx bağlıdır.

Aparılmış müşahidələr göstərir ki, növlər arasında yaşayış mühiti seçimi, trofik davranış və aktivlik ritmləri üzrə nəzərə çarpan fərqlər mövcuddur. Adi və cılız koramal dağətəyi düzənliklər və çay vadilərində məskunlaşır ki, buranın da biotopunu seyrək enliyarpaqlı meşələr, tuqay kolluqlar və meşəsiz dağətəyi yüksəkliklər təşkil edir. Biçimli ilanbaşın üstünlük verdiyi biotoplar - bərk, daşlı və ya gilli torpağa malik və yarımkserofit bitki örtüyü olan yarım-səhrələr olduğu halda ortaboy və zolaqlı kərtənkələ bitki örtüyü olmayan yarımsəhra xarakterli ərazilərdən başqa bütün biotoplarında kolluq olan yerlərdə yaşayır.

Antropogen təzyiq, otlaq yükünün artması, torpaq və landşaft dəyişiklikləri bəzi növlərin lokal populyasiyalarında azalmaya səbəb olmaq potensialına malikdir. Bu baxımdan, növlərin yayılma dinamikasının monitorinqi, kritik biotopların mühafizəsi və ekoloji yükün azaldılması regionun kərtənkələ müxtəlifliyinin uzunmüddətli qorunması üçün vacibdir.

Ümumilikdə, tədqiqat göstərir ki, şimal-şərq bölgəsinin kərtənkələ faunası ekoloji cəhətdən həssasdır və düzgün mühafizə tədbirlərinin tətbiqi növlərin davamlılığının təmin edilməsində əsas şərtlərdən biridir.

Iş-5. Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində köç edən quşlarının payız monitorinqi və mühafizə tədbirləri

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: dos. Əbülfəz Tağıyev, dos. Avtandil Musayev, dos. Sevinc Hübətova, dos. Anar Məmmədov

Mərhələ-2. Şimal-Şərqi Azərbaycanın “Beşbarmaq” dar-boğazında köç edən Sərçəkimilərin payız monitorinqi və mühafizə tədbirləri

Alınmış nəticələr:

2025-ci ilin payız köçü dövründə ərazidə köç edən quşların sayğısı nəticəsində 40 növədək sərçəkimilərin nümayəndəsi qeydə alınıb. Köç dövrü ən çox qeydə alınan miqrant növlər turağaylar və hörücülər fəsiləsinin nümayəndələridir. Turağaylardan (*Alaudidae*) — çöl turağayı (*Alauda arvensis*), kəkilli torağay (*Galerida cristata*); çaydaçapanlardan (*Motacillidae*) — ağ çaydaçapan (*Motacilla alba*), sarı çaydaçapan (*Motacilla flava*); Silvilərdən (*Sylviidae*) — kölgəlik yarpaqgüdəni (*Phylloscopus collybita*) kimi növləri göstərmək olar. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində Beşbarmaq dar boğazı ərazisindən köç edən növlərin sayı respublika üzrə olan göstəricinin 33-35 faizini təşkil etsə də, fərd sayı baxımından bu göstərici 70 % i keçir ki, bu da tədqiqat sahəsinin nə qədər əhəmiyyətli köç yolu olduğunu göstərir.

Azərbaycanın şimal-şərq hissəsində köç edən quşların payız monitorinqi, köçüb gəlmə köçüb, getmə təqvim günləri müəyyən edilmişdir. Quşların köç təqvim günləri ilə günün uzunluğu, işıqlanma dərəcələri müqayisəli analiz olunur.

Hesabat dövründə alınmış ən mühüm elmi nəticələr

Xəzər dənizində suyun səviyyəsinin aşağı düşməsinin biomüxtəlifliyə (ornitofaunaya) təsiri.

The changes in the breeding behaviour of the *Microcarbo pygmaeus*, *Nycticorax nycticorax*, *Ardeola ralloides*, *Bubulcus ibis*, *Egretta garzetta* species on the South-Western coast of the Caspian Sea.

Abulfaz Naghi Taghiyev¹, Natavan A. Karimova², Samira V. Badalova²

The Egyptian Journal of Veterinary Sciences. Egypt, 2025, Volume 56, issue 4, p.705-711

Mövzu 2. Müxtəlif eksperimental şəraitdə heyvanlarda baş verən fiziki-kimyəvi dəyişikliklərin mexanizmi

Mövzunun rəhbəri: Mədətova Validə Mitallib qızı

Mövzunun icra müddəti: 01 yanvar 2025-ci il-31 dekabr 2025-ci il

Mövzu üzrə icraçılar haqqında məlumat

Soyadı, adı, atasının adı	Təvəllüdü	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi adı və elmi dərəcəsi
Mədətova Validə Mitallib	12.12.1946	dosent	1	Dosent, b.e.n.
Zamanova Fəridəxanım Cəlil	01.05.1953	dosent	1	Dosent, b.e.n.
Babayeva Rühəngiz Yusif	09.09.1958	dos.əvəzi	1	b.e.n.
İbrahimova Sevinc Şükür	06.06.1956	dos.əvəzi	1	b.e.n.
Məmmədova Nəzakət Telman	20.12.1973	müəllim	1	b.e.n.
Məmmədova Sevinc İbrahimxəlil	13.11.1977	müəllim	0.5	b.ü.f.d.
Fridunbəyov Yusif İsmayıloviç	25.11.1943	Böyük laborant	1	

Mövzunun aktuallığı: Müxtəlif eksperimental şəraitlərdə (temperatur, pH, osmotik təzyiq, toksiki faktorlar və s.) heyvan orqanizmində baş verən fiziki-kimyəvi dəyişikliklərin öyrənilməsi adaptasiya mexanizmlərinin və stressə cavab reaksiyalarının anlaşılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu dəyişikliklər hüceyrə metabolizmi, ferment aktivliyi və homeostazın saxlanması ilə sıx bağlıdır.

Məqsəd: Tədqiqatın məqsədi müxtəlif eksperimental amillərin təsiri altında heyvan orqanizmində baş verən fiziki-kimyəvi proseslərin mexanizmini və onların bioloji sistemlərə təsir xüsusiyyətlərini araşdırmaqdır.

Yenilik dərəcəsi: İşdə eksperimental faktorların kompleks təsiri nəticəsində yaranan fiziki-kimyəvi dəyişikliklərin mexanizmi müqayisəli şəkildə təhlil edilir və adaptiv cavabların yeni cəhətləri müəyyənləşdirilir.

Tətbiq sahəsi: Alınan nəticələr eksperimental biologiya, fiziologiya, ekotoksikologiya və baytarlıq elmlərində, həmçinin heyvanların stressə davamlılığının və sağlamlığının qiymətləndirilməsində tətbiq oluna bilər.

Elmi tədqiqat işi 1. Müxtəlif eksperimental faktorların heyvanların qanında hormonların miqdarına təsiri

Mərhələ 2. Işıq şəraitində epifizektomiya olunmuş heyvanların qanında hormonların miqdarının təyini

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: dos. Validə Mədətova, baş müə. Ruhəngiz Babayeva

Alınmış nəticələr: Epifiz vəzi qanın hemostatik potensialının neyrohormonal tənzimlənməsində mühüm amillərdən biridir; epifizektomiyaya məruz qalmış heyvanlarda qanın laxtalanmasının və hemokoaqulyasiya faktorlarının sürətlənməsi müşahidə olunur. Adrenalin, epifizektomiyaya edilmiş heyvanlarda müqayisədə intakt heyvanlarda hiperkoaqulyasiya müşahidə edilir.

Elmi tədqiqat işi 2. Müxtəlif eksperimental şəraitin toxuma faktorlarında laxtalanma dəyişkənliyinə təsiri

Mərhələ 2. Epifizektomiyanın toxuma faktorlarında laxtalanma dəyişkənliklərinə təsiri (Epifizektomiya olunmuş 3 aylıq və illik siçovullarda müxtəlif beyin qabığı nahiyələrində LPO məhsullarının (MDA) dəyişilməsi dinamikası).

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: dos. Zamanova Fəridə xanım Cəlil qızı, müəl. İbrahimova Sevinc Şükür qızı, müəl. Məmmədova Nəzakət Telman qızı

Alınmış nəticələr: Son illər tədqiqatçıların diqqətini epifizin və onun hasil etdiyi melaton hormonunun tənzimləyici funksiyası cəlb edir. Melatonin sərbəst radikalların çox güclü inaktivatoru hesab edilir. O, yüksək toksikliyə malik hidroksil radikalları ilə birgə hüceyrəni oksidləşdirici zədələnmələrdən mühafizə edir. Beləliklə, melatoninin özünəməxsus ləngidici təsirini nəzərə alsaq, beyin qabığı nahiyələri və hipotalamusda LPO məhsullarının dəyişilməsi dinamikası böyük maraq doğurur.

Məqsədimiz epifizin heyvanın yaşı və orqanizmin funksional vəziyyətindən asılı olaraq baş beyində lipidlərin sərbəst radikal oksidləşməsinin tənzimində rolunu təyin etmək idi. 3 aylıq siçovullarda epifizektomiyaya LPO məhsullarının dinamikasında kəskin artıma səbəb olur. LPO reaksiyası tədqiq olunan toxumaların funksional və biokimyəvi göstəriciləri ilə sıx əlaqəyə malikdir. Belə ki, görmə qabığı və hipotalamusda MDA miqdarında cüzi artım müşahidə edilir, sensomotor, orbital və limbik qabıqda isə MDA miqdarı kontrol səviyyədən daha aşağı olur. 1 yaşlı siçovullarda MDA miqdarı HP miqdarı ilə uyğunluq təşkil edir.

Elmi tədqiqat işi 3. Herbisidlərin çəki balığının qanının hüceyrə tərkibinə təsiri

Mərhələ 2. Subletal konsentrasiyalı herbisidin (Tarkor Super) çəki balığının qanın hüceyrə tərkibinə təsiri

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: müəl. Sevinc İbrahimxəlil qızı Məmmədov:

Alınmış nəticələr: İlk dəfə herbisidin çəki balığının fizioloji funksiyalarına təsiri tədqiq edilmişdir. Məlumdur ki, su ekosistemləri, bir qayda olaraq, biotik və abiotik ekoloji amillərin yaratdığı bütün təsirləri əks etdirir, həm də kifayət qədər aydın antropogen təsir izlərini daşıyır. Müxtəlif hidroqrafik hövzələrdə insan fəaliyyətinin artması əhəmiyyətli, bəzən isə çətin ekoloji problemin yaranmasına səbəb olur. Bu prosesin həlli yollarının axtarışı bir tərəfdən ətraf mühitin mühafizəsi ilə digər tərəfdən ona müdaxilənin kəskin şəkildə artan aktivliyi arasında balansın saxlanmasına əsaslanır. Müxtəlif maddələrin fərdlərə, populyasiyalara və bəzən növlərə həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli təsirinin öyrənilməsi mühüm yanaşmadır. Bu cür elmi-tədqiqat işlər ümumilikdə su ekosistemlərinin dinamikasını başa düşməyə işıq salır. Bu baxımdan, məruzədə müxtəlif biomarkerlərin (fizioloji, sitoloji, histoloji) öyrənilməsi haqqında məlumat veriləcək.

Qan orqanizmdə müxtəlif reaksiyaları əks etdirən əsas göstəricidir. Tədqiqatımızın məqsədi laboratoriya şəraitində Tarkor Super herbisidini istifadə edərək, çəki balığının qanın fizioloji göstəricilərinə təsirini öyrənməklə dəfə tədqiqatlarımızda biz Tarkor Super araşdırdıq. Onun pasport məlumatlarında da balıq üzərində tədqiq edilmədiyini göstərilir. Tədqiqatlarımızda Azərbaycan Respublikasının Neftçala şəhərində yerləşən Nərə balıqlarının istehsalı üçün Xıllı balıq zavodundan gətirilmiş 6 aylıq çəki balığından istifadə etdik. Qeyd etmək istərdim ki, tədqiqat zamanı çəki balığı üçün Finney metodu ilə subletal konsentrasiya təyin olunmuşdur və müəyyən olundu ki, bu konsentrasiya 12,99 mq/l . Biz tədqiqatlarımızda bu preparatın eritrositlərə təsirini 4,6,8-ci günlərdə öyrəndik. Qanın formalı elementlərindən olan eritrositləri təyin etdik. Aparılmış təcrübələrdə müəyyən etdik ki, eritrositlərin miqdarında kəskin fərq yaranmışdır.

Web of Science bazasına daxil olan Q1 kvartil reytinginə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalə (1):

Əbülfəz Tağıyev. A mosaic of modular variation at a single gene underpins convergent plumage coloration // Science, back to Vol.390, No.6770, 16 october 2025, p.1-18

<https://www.science.org/doi/10.1126/science.ado8005>

Q2 kvartil reytinginə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalə (1):

B.Babazadeh, H.Hatami Nemati, N.Aslani, G.Dehghan, S.Radbin, Validə Mədətova. Protective effect of quercetin liposome on acute low dose diazinon-induced oxidative stress and neurobehavioral disorders by affecting serotonin metabolite in male rats // Veterinary Research Forum. Urmia Universiteti, Iran, 2025, Volume №16 Issue 7 iyul, səh. 399-406.

https://vrf.iranjournals.ir/article_724061_d7152d519d67ff48e3b69aacdd78fc0f.pdf

<https://www.magiran.com/paper/2876279/protective-effect-of-quercetin-liposome-on-acute-low-dose-diazinon-induced-oxidative-stress-and-neurobehavioral-disorders-by-affecting-serotonin-metabolite-in-mature-male-rats?lang=en>

Q3 kvartil reytinginə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr (1):

1. Əbülfəz Tağıyev, Natəvan Kərimova, Samirə Bədəlova. The Changes in the Breeding Behaviour of the Microcarbo Pygmaeus, Nycticorax Nycticorax, Ardeola Ralloides Bubulcus Ibis, Egretta Garzetta Species on the South-Western Coast of the Caspian Sea // EGYPTIAN JOURNAL OF VETERINARY SCIENCE. Volume 56, Issue 4 - Serial Number 4, April 2025, p. 705-711. https://ejvs.journals.ekb.eg/article_355527.html. DOI 10.21608/EJVS.2024.267971.1829

Q4 kvartil reytinginə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr (1):

2. Firuzə Qədirzadə, Əbülfəz Tağıyev. Taxonomic spectrum of birds, settlement character, and assessment of collision risk with aircraft during the breeding season at Heydar Aliyev International Airport // Journal of Wildlife and biodiversity, volume 9, issue 2, 2025, p.218- 229.
<https://www.wildlife-biodiversity.com/index.php/jwb/article/view/893>.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15512699>

Q 4

Taghiyev, A., Firuza, Q., Muradova, E. (2025). Diurnal activity and occurrence frequency of birds according to density during the breeding season at Heydar Aliyev International Airport, *Journal of Wildlife and Biodiversity*, 9(4), 168-181. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18223177> (<http://www.wildlife-biodiversity.com/>)

Mövzu üzrə Scopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit bazalarına daxil olan jurnallarda çıxan məqalələr (3):

1. Ramin Həşimov, Cənabxış Nəcəfov. Analysis of the effect of ecological factors on *Ophisops elegans* [Menetries, 1832], *Lacerta strigrata* [Eichwald, 1831], and *Tenudactylus caspius* [Eichwald, 1831] [Reptilia; Sauria] in Azerbaijan // *Munis Entomology and Zoology*, pp. 3651-3656/. <https://www.munisentzool.org/> /ISSN 1306-3022
2. Validə Mədətova. Влияние различных экспериментальных условий на факторы свертывания крови // *Bulletin of Science and Practice, Scientific Journal*, ©Publishing Center Science and Practice, 2025 Nizhnevartovsk, Russia, Vol.11, Issue 8, 2025, pp. 321-324.
Copernicus www.bulletennauki.ru/gallery/117_41.pdf doi.org/10.33619/2414-2948/117/41
3. Ruhəngiz Babayeva. Накопление продуктов перекисного окисления липидов при гиповолемическом шоке // *Наука и мир, Международный научный журнал* 2025. № 4 (140) Volgograd, pp. 24-25.
https://scienceph.ru/f/science_and_world_no_4_140_april.pdf Index Copernicus International

Мövzu üzrə digər beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr (6):

1. Сабхатış Нәсәфов, Рамин Нәшимоф. Результаты сравнительного анализа биологических и экологических особенностей видов *Ophisops elegans* (Menetries, 1832), *Lacerta strigata* (Eichwald, 1831) и *Tenuidactylus caspius* (Eichwald, 1831) (Reptilia, Sauria), распространённых на территории Нахчыванской Автономной // *Бюллетень науки и практики / Bulletin of Science and Practice* T. 11. №10 2025, pp.36-44. <https://doi.org/10.33619/2414-2948/119/05>
<https://www.bulletennauki.ru>
2. Günay Əhmədli, Сабхатış Нәсәфов, Рамин Нәшимоф, Тәвәккул İsgәндәров. Миграция пресмыкающихся под воздействием урбанизации на территории города Баку // *Экология урбанизированных территорий*, 13, №2, 2025. DOI;10.24412/1816-1863-2025-2-12-18
<https://cyberleninka.ru/article/n/migratsiya>
3. A.T.Huseynov, G.M.Hasanova, S.İ.Aliyeva, V.Y.Hasanova, S.A.Abdullayeva, E.İ.Tahirova, S.İ.Aliyev, S.Ş.Suleymanov, P.Z. Muradov. Microbiological regime of some transboundary Rivers of Azerbaijan // *International Journal of Biosciences (İJB)*. 2025, Vol.26, No.5, p. 202-208.
<http://dx.doi.org/10.12692/ijb/26.5.202-208>

4. Validə Mədətova. Динамика изменения тромбинового времени в органах и тканях животных при различных экспериментальных условиях // Вестник науки и образования изд. «Проблемы науки», 2025, Россия, Москва, №4(159) Ч.2 апрель, с.15-19.

<https://scientificjournal.ru/a/107-bio/2488-dinamika-izmeneniya.html> ВАК Россия, РИФ 3,58

<https://scientificjournal.ru/images/PDF/2025/159/VNO-4-159-II-.pdf>

DOI 10.24411/2312-8089-2025-10401

5. Validə Mədətova. Влияние адреналина на функциональное состояние системы свертывания крови и фибринолиза у эпифизэктомированных животных // international scientific-practical journal

«In The World Of Science and Education» Almaty, Kazakhstan, 2025, 15 February, pp.81-84.

<https://www.elibrary.ru/item.asp?id=80556186> DOI 10.24412/3007-8946-2025-151-81-84

6. Ruhəngiz Babayeva. Влияние различных кровезаменителей на накопление продуктов перекисного окисления липидов при гиповолемическом шоке // Международный научный журнал «ENDLESS LIGHT IN SCIENCE» 28 февраля 2025 г. Астана, Казахстан, с.32-34

Google scholar <https://cyberleninka.ru/article/n/vliyanie-razlichnyh-krovezameniteley-na-nakoplenie-produktov-perekisnogo-okisleniya-lipidov-pri-gipovolemicheskom-shoke>

DOI 10.24412/2709-1201-2025-28-32-34

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr:

1. Aynur Hüseynova, Saleh Əliyev. Species composition of the macrozoobentos of the Davachy port of the Caspian Sea, its development by the quantity and distribution for the biocenoses // Baku State University Journal of Life Sciences & Biology 2025, v.2 (1), p.56-62

<http://bsuj.bsu.edu.az/readpdf.php?file=f48a8775c133e60672209a04746192eb.pdf>

2. Çingiz Məmmədov. The role of sex pheromones in spawning behavior of sterlet (*Acipenser ruthenus* Linnaeus, 1758) // Baku State University Journal of Life Sciences & Biology, 2025, vol. 2 (2), pp. 1-6.

<http://bsuj.bsu.edu.az/readpdf.php?file=dbb31cce64f4ca8e7147bf4d5777f775.pdf>

DOI <https://doi.org/10.30546/300045.2025.2.2.1010>

3. Aysel Hacıyeva, Çingiz Məmmədov, Rövşən Xəlilov. Influence of Fe₃O₄ and al nanoparticles on embryonic growth and organ structures of common carp in controlled aquatic environments (*Cyprinus carpio* L.) // Baku State University Journal of Life Sciences & Biology, 2025. <http://bsuj.bsu.edu.az/en/journal/life-sciences-and-biology/about-journal>

4. Çingiz Məmmədov, Aysel Hacıyeva, Rövşən Xəlilov. Изучение влияния наночастиц оксида железа (Fe₃O₄) на ультраструктуру тонкого кишечника и эмбриональное развитие обыкновенного сазана (*Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758) при выращивании в условиях аквакультуры // Azərbaycan Texnologiya Universiteti, Elmi xəbərlər, №3, Gəncə, 2025, s.42-52. DOI 10.30546/678209.2025.03.042

5.Əbülfəz Tağıyev, Firuzə Qədirzadə. Heydər Əliyev adına Beynəlxalq hava limanında qışlama dövründə hava gəmilərinə təhlükə yaradan quşların trofik əlaqələri // Pedaqoji universitetin xəbərləri elmi jurnalı, Riyaziyyat və təbiət elmləri seriyası, cild 73№1, Bakı, 2025, s.95-104.

https://adpu.edu.az/images/adpu_files/elm/elmi-jurnallar/01rtes/rtes-1-2025.pdf

6. Əbülfəz Tağıyev, Firuzə Qədirzadə, Quluzadə E. Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanında qışlama dövründə uçuşlara təhlükə yaradan quşlar // ADAU-nun elmi əsərləri, Gəncə-2024, səh. 109-116

<https://journal.adau.edu.az/back/uploads/2025>

7.Əbülfəz Tağıyev, Firuzə Qədirzadə. Heydər Əliyev adına Beynəlxalq hava limanında reproduksiya dövründə hava gəmilərinə təhlükə törədən quşların trofik əlaqələri // ADAU-nun elmi əsərləri, №2, Gəncə, iyun, 2025, s. 81-88. DOI: 10.30546/2790-5799.2.2025.2025 <https://www.journal.adau.edu.az/article.php?artid=418>

8.Əbülfəz Tağıyev, Firuzə Qədirzadə. Assessment of Collision Risk Posed by Migratory-Wintering Birds to Flights at Heydar Aliyev International Airport // Baku State University Journal of Life Sciences & Biology 2025, v.2 (2), p.18-24. <https://doi.org/10.30546/300045.2025.2.2.1016>

<https://bsuj.bsu.edu.az/readpdf.php?file=e1aaa64821802c62f7d84a71db3e2c54.pdf>

9.Avtandil Musayev, Sevinc Hübətova. Reproductive behavior of japanese quail (*Coturnix japonica*) under two day and two night rhythm // Baku State University Journal of Life Sciences & Biology, 2025, v.2 (3), p. 31-35.

ISSN: 3006-7065 (ONLINE) <https://doi.org/10.30546/300045.2025.2.3.2036>

10. Allahverdiyev Bəxtiyar, İbrahimova Sevinc. Müxtəlif amin turşularının ada dovşanların qanında formalı elementlərin sayına təsirinin öyrənilməsi // Elmi xəbərlər. Riyaziyyat və Təbiət Elmləri seriyası. Lənkaran Dövlət Universiteti, 2025.

Mövzu üzrə konfrans materialları, konfranslarda çıxışlar (16):

1. Əbülfəz Tağıyev, Natəvan Kərimova, Firuzə Qədirzadə. The impact of the Caspian sea water level decline on habitat fidelity in the trophic relationships of migratory wintering red book anseriformes species / Andijan State University,Uzbekistan, Karakalpak Scientific Research Institute of Natural Sciences, Republic Karakalpakstan, 16-18 october, Nukus-2025, p.324-327. https://iceb.ege.edu.tr/files/iceb/icerik/ICEB2025_ConferenceBook.pdf
2. Saleh Əliyev, Könül Əhmədova, Süleyman Süleymanov, Zəmfira Əbdurrəhmanova, Şəbnəm Fərzəli. Macrozoobenthos of the rivers of North-Eastern Azerbaijan / BIO Web of Conferences Volume 151 (2025) International Conference “Mountains: Biodiversity, Landscapes and Cultures” (MBLC-2024) **Baku, Azerbaijan, November 5-6, 2025, 15 s.** DOI: <https://doi.org/10.1051/bioconf/202515103009>
https://www.bio-conferences.org/articles/bioconf/abs/2025/02/bioconf_mblc2024_03009/bioconf_mblc2024_03009.html
3. Məhluqə Əliyeva, Elmira Muradova, Leyla Nəzərli. *Phylanthus coronatus* F. qazıcı arısının bir sıra bioloji xüsusiyyətləri / International Scientific Symposium Challenges and Innovations in Science, Education and Technology in Honor of the 102nd Anniversary of National Leader Heydar Aliyev 31 May 2025 ISBN: 978-625-97176-7-8 Ankara / Türkiyə. Pp. 31-36

4. Məhluqə Əliyeva, Faiq Məmmədov. Био-экологические особенности весподных ос (Hymenoptera, Vespidae) Шахбузского района Азербайджана / International Scientific Symposium Challenges and Innovations in Science, Education and Technology in Honor of the 102nd Anniversary of National Leader Heydar Aliyev 31 May 2025 ISBN: 978-625-97176-7-8 Ankara / Türkiye. Pp. 42-46

5. Omelchenko D., Frynta D., Guliyev A., Lerch Z., Mammadov Ch., Musilová Z., Šanda R., Švátora M. Multilocus phylogeny of the genus *Alburnoides* with biogeographical implications for the Caucasus region / 12th International Scientific Conference: Achievements and Challenges in Biology, Conference Materials, 19-20 December 2024, Baku State University, Baku, Azerbaijan. – Baku: BSU Publishing House, 2025. S.301-306 http://acb2024.bsu.edu.az/conference_materials.pdf

6. Omarova S.N., Vazirova B.S., Jalilova A.R., Aliev I.I., Maqerramova Kh.Kh., Hajiyeva A.D., Mammadov Ch.A., Nasibova A.N., Khalilov R.I. The effect of biogenic silver nanoparticles on the optical density and on the amount of protein in *Dunaliella salina* / III International Conference on “Conservation of Eurasian biodiversity: Contemporary problems, solutions and perspectives”, 16-18 October, Nukus, Karakalpakstan, Republic of Uzbekistan, p. 562-565. <https://aknuk.uz/conf/materials2025conf.pdf>

7. Nasibova A.N., Khalilov R.A. Mammadov Ch.A., Akbarova N.Sh. Endogenous paramagnetic Centers formed during stress in living organisms / III International Conference on “Conservation of Eurasian biodiversity: Contemporary problems, solutions and perspectives”, 16-18 October, Nukus, Karakalpakstan, Republic of Uzbekistan, p. 93-95. <https://aknuk.uz/conf/materials2025conf.pdf>

8. Rövşən Xəlilov, Çingiz Məmmədov, Əlislam Hashimov, Aygun Nasibova, Nuray Əkbarova. The impact of radiation on goldfish (*Carassius carassius auratus*) / International Conference on "Environmental impact of military conflicts" dedicated to the "Year of Constitution and Sovereignty" ABSTRACTS, 10-12 September, 2025, Baku, p. 228-231

9. Çingiz Məmmədov. Morpho-biological and physiological indicators of bester (*Acipenser nikolyukinii*) juveniles reared in aquaculture conditions / Application of digital and gwas-based technologies for the wheat improvement International Conference & Field Workshop, 2-13 June, 2025, Baku-Qobustan, Azerbaijan, p. 87-90. <https://imbb.az/az/content/191>

10. Çingiz Məmmədov. Determination of the physiological maturity of sturgeon fingerlings (*Acipenseridae*) by the activity of the serotonergic system of the brain in early ontogenesis / III International Conference on "Conservation of Eurasian biodiversity: Contemporary problems, solutions and perspectives, 16-18 October, Nukus, Karakalpakstan, Republic of Uzbekistan, p. 240-246. <https://aknuk.uz/conf/materials2025conf.pdf>

11. Çingiz Məmmədov, Abbaszadə N.A. Study of the embryonic and post-embryonic stages of *Danio rerio* (*Danio rerio* Hamilton, 1822) in aquarium conditions / III International Conference on "Conservation of Eurasian biodiversity: Contemporary problems, solutions and perspectives", 16-18 October, Nukus, Karakalpakstan, Republic of Uzbekistan, p. 234-239. <https://aknuk.uz/conf/materials2025conf.pdf>

12. Bilal Mehdizadə, Saleh Əliyev. Şəmkirçay su anbarının makrozoobentik faunası / Biomüxtəlifliyin actual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar. Elmi-praktiki konfrans, Bakı-2025, s.50-52.

<https://zoologiya.az/az/news/2773>

13. Elmira Muradova, Məhluqə Əliyeva, İlahə Mənsimova. The role of Ecological factors in the morfology, biology, and distribution of the cabbage moth (Mamestra Brassicae L.) / International Scientific Symposium Chronicle of victory: The victorius leader of a triumphant nation dedicated to the 5th anniversary of Azerbaijan victory in Karabakh, 30th of August 2025, Stockhlom, Sweden, p.545-551.

<https://turk-san.com/sertifikat-diplomlar/sertifikatlar/292>

14. Elmira Muradova, İlahə Mənsimova. Species composition of leaf-feeding beetles (chrysomelidae) found in the khachmaz district and their trophic relationships / International Scientific Symposium “Shusha-The Triumph of Victory, the power of unity, dedicated to the fifth anniversary of the liberation of Shusha from occupation. November 2025, Stockhlom, Sweden, 382-385. <https://turk-san.com/konfranslar/306>

15. İlhamə Səfərova. Biological Development Features of the Moroccan Locust / 9th International Congress on Zoology and Technology. 23-26 October 2025. Türkiyə. 5 s. www.iczat.gen.tr

16. Ruhəngiz Babayeva. Changes in the amount of adrenaline in the blood of animals during hypoxia / Proceedings of the International Conference “Scientific research of the SCO countries: synergy and integration” - Reports in English (January 15, 2025. Beijing, PRC) pp.107-110.

[http://naukarus.ru/public_html/wp-content/uploads/2025/01/Scientific%](http://naukarus.ru/public_html/wp-content/uploads/2025/01/Scientific%20)

DOI 10.34660/INF.2025.55.71.076

Mövzu üzrə tezislər (19)

1. Rövşən Xəlilov Aysel, Hacıyeva, Çingiz Məmmədov. Impact of Fe_3O_4 nanoparticles on bioaccumulation, tissue structure and reproduction in Common carp (*Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758) / International Conference Advanced Materials for Biomedical and Environmental challenges “AMBEC-2024”, Baku, Azerbaijan, s. 63
<http://ambec2024.bsu.edu.az/>
2. Çingiz Məmmədov, Əlislam Həşimov, Aysel Hacıyeva, Səbinə Öməröva, Aygün Nəsibova, Taliyə Orucova, İradə Hüseynova, Rövşən Xəlilov. Metal nanohissəciklərin balıqların reproduktiv proseslərinə təsirinin öyrənilməsi / Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr olunmuş “Torpaq islahatının yeni mərhələsi və ekoloji problemlərin həlli” mövzusunda Respublika Elmi Konfransın materialları. - Bakı, 2025, 15-16 may, s. 176-177
3. Rövşən Xəlilov, İradə Hüseynova, Çingiz Məmmədov, Əlislam Həşimov, Aygün Nəsibova, Səbinə Öməröva, Taliyə Orucova, Aysel Hacıyeva. Study of the effect of metal nanoparticles on the reproductive processes of fish / Enerji, qida, ətraf mühit və iqlim təhlükəsizliyi sahəsində çağırışlar. (EFEC 2025) Beynəlxalq Konfransın materialları, 15-17 oktyabr, 2025, Bakı, Azərbaycan. S. 87-88. <https://science.gov.az/az/news/open/33693>
4. Çingiz Məmmədov, Rauf Hacıyev, Kamran Şəfiyev. Achievements of sturgeon (*Acipenseridae*) aquaculture in Azerbaijan in modern ecological conditions / Enerji, qida, ətraf mühit və iqlim təhlükəsizliyi sahəsində çağırışlar (EFEC 2025) Beynəlxalq Konfransın materialları, 15-17 oktyabr, 2025, Bakı, Azərbaycan S. 93-95.
<https://science.gov.az/az/news/open/33693>
5. Aysel Hacıyeva, Çingiz Məmmədov. Influence of iron-3-oxide (Fe_3O_4) nanoparticles on embryonic development of (*Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758) / Application of digital and gwas-based technologies for the wheat improvement International Conference & Field Workshop, 12-13 June, 2025, Baku-Qobustan, Azerbaijan, p. 198-199.
https://imbb.az/az/content/191https://imbb.az/uploads/conferenceAplication%20of%20digiital_Qobustan-09.09.25.pdf

6. İradə Nuriyeva, İlhamə Səfərova. Azərbaycanca ekoloji təmiz findıq məhsulunun alınması üçün onun ziyanvericilərdən mühafizəsi / Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə “Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar” mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, *Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il, s.66-67.* <https://us06web.zoom.us/j/83346319045?pwd=Dh81nOHbua4tKyvjdAxVRJg9h2waqt.1>

7. Canbaxış Nəcəfov. Reptililərin dərisinin özünü tənzimləmə prosesinin morfo-fizioloji xüsusiyyətləri və bəzi elmi nəticələr / Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr olunmuş “Təbiət və sosial elmlər sahəsində global çağırışlar” mövzusunda Beynəlxalq Elmi Konfrans, 23-24 may, 2025, s.300-301

8. Məlikova Aysel, Əliyev Saleh. Qimil gölünün makrozoobentosunun öyrənilməsinə dair / Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə “Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar” mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, *Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il, s. 53-54* <https://us06web.zoom.us/j/83346319045?pwd=Dh81nOHbua4tKyvjdAxVRJg9h2waqt.1>

9. Nəcəfov Canbaxış, İbrahimova Ülviyyə. Samur-Yalama Milli Parkın teriofaunasi haqqında / Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə “Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar” mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, *Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il, 61-62.* <https://us06web.zoom.us/j/83346319045?pwd=Dh81nOHbua4tKyvjdAxVRJg9h2waqt.1>

10. Xangəldiyeva Nərmin, Əliyev Saleh, Mənsimova İlahə. Pirsaatçayinin biomüxtəlifliyinin öyrənilməsinə dair / Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə “Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar” mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, *Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il, s. 74-75.* <https://us06web.zoom.us/j/83346319045?pwd=Dh81nOHbua4tKyvjdAxVRJg9h2waqt.1>

11. Elçin Sultanov, Sevinc Hübətova, Eldar Rüstəmov. The modern status of globally threatened bird species in Karabakh (Azerbaijan) / Материалы Международной орнитологической конференции Северной Евразии (21-24 апреля 2025 г) Казань, с.286. <https://www.alexandra-goryashko.net/goryashko>

12. Sanbaşış Nəcəfov, Quliyeva K.D. Морфо-функциональные адаптации Восточно-Кавказского тура в условиях высокогорья. Qəhrəman Qəhrəmanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi praktik konfrans, Azərbaycan Tibb Universiteti, 18 dekabr, 2025, Bakı, Azərbaycan, s. 287-288

13. Fəridə xanım Zamanova. Влияние различных функциональных состояний на изменение биогенных аминов и катехоламинов в тканях / Prof.Qəhrəman Qəhrəmanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi praktik konfrans, Azərbaycan Tibb Universiteti, 18 dekabr, 2025, Bakı, Azərbaycan, s. 279

14. Fəridə xanım Zamanova. Изменения содержания продуктов перекисного окисления липидов в различных органах крыс при хроническом действии малых доз рентгеновского облучения / Prof.Qəhrəman Qəhrəmanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi praktik konfrans, Azərbaycan Tibb Universiteti, 18 dekabr, 2025, Bakı, Azərbaycan, s. 278

15. Nəzakət Məmmədova. İonlaşdırıcı şüalanma fonunda fiziki yükün təsiri altında toxumalarda qlikemik reaksiyaların dəyişmə səviyyəsi / Qəhrəman Qəhrəmanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi praktik konfrans, Azərbaycan Tibb Universiteti, 18 dekabr, 2025, Bakı, Azərbaycan, s. 212

16. Nəzakət Məmmədova. Postnatal ontogenez dövründə enukleasiya edilmiş heyvanlarda fiziki işin interoseptiv qlikemik reaksiyaların dəyişmə dinamikasına təsiri / Prof.Qəhrəman Qəhrəmanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi praktik konfrans, Azərbaycan Tibb Universiteti ,18 dekabr, 2025, Bakı, Azərbaycan, s. 210

17. Ruhəngiz Babbayeva. Activity of the cerebral cortex in hypovolemic shock under the influence of blood substitutes / Международная научно-практическая конференция «Наука России: Цели и задачи» 5 июня 2025, с.55-56.

18. Fəridə xanım Zamanova, Nəzakət Məmmədova. Chronic effects of Phosalone on the levels of Catecholamines and biogenic amines / 9th International Congress on Zoology and Technology, Zoologiya İnstitutu, Life Sciences Academy, 2025, s.41. www.iczat.gen.tr

19. Sevinc Məmmədova. Воздействие пестицидов на биологические объекты / “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili”nə həsr olunmuş “Müasir dövrdə fiziologiya və sağlamlıq: tədqiqat prioritetləri və perspektivləri” mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans, Bakı, Naxçıvan, Azərbaycan , dekabr, 19-21, 2024 səh.66-67

Mövzu üzrə monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitləri

Fərda İmanov, Elçin Əliyev, Saleh Əliyev, Anar Nuriyev. Əlnicəçayın ekohidroloji xüsusiyyətləri (monoqrafiya). Bakı, "OPTİMİST" MMC, 2025. - 154 s.

http://elibrary.bsu.edu.az/files/cografiya/_Alicanchayin_ekohidroloji_xususiyyetleri.pdf

Mövzu üzrə proqramlar

1. Əbülfəz Tağıyev, Sevinc Hümbətova, Avtandil Musayev, Anar Məmmədov. Ornitologiya. Bakalavriat səviyyəsi üzrə hazırlıq üçün proqram. “Ekoprint” mətbəəsi, Bakı, 2025, 11 səh.
2. Əbülfəz Tağıyev, *Çingiz Məmmədov*, Anar Məmmədov, Samirə Bədəlova . Hidrobiontların ekologiyası. Magistratura səviyyəsi üçün proqram. “Ekoprint” mətbəəsi, Bakı, 2025, 17 səh.
3. Əbülfəz Tağıyev, *Çingiz Məmmədov*, Anar Məmmədov, Samirə Bədəlova. Hidrobiontların ekoloji fiziologiyası. Magistratura səviyyəsi üçün proqram. “Ekoprint” mətbəəsi, Bakı, 2025, 16 səh.
4. Nəzakət Məmmədova. Ali sinir fəaliyyəti (ASF) və sensor sistemin fiziologiyası. 050211 “Psixologiya” ixtisasi üzrə proqram (yenidən hazırlanma təhsili), ADPU-nun nəşriyyatı, çapa imzalanmış 25.11.2024, 16 s.
5. Nəzakət Məmmədova. Mərkəzi sinir sisteminin anatomiya və fiziologiyası (MSS). 050211 “Psixologiya” ixtisasi üzrə proqram (yenidən hazırlanma təhsili), ADPU-nun nəşriyyatı, çapa imzalanmış 25.11.2024, 19 s.

Elmi seminarlar

1. 28.02.2025 - Nəzakət Məmmədova - Kosmosun, mikroqravitasiyanın orqanizmin fəaliyyətinə təsiri (Kafedra)
2. 08.03.2025 - Ramin Həşimov - Azərbaycanda *Ophisops elegans*, *Lacerta strigata*, *Tenuidactylus caspius* (Reptilia, Sauria) növlərinə ekoloji amillərin təsiri və onların sitoloji-histoloji analizi. (Fakültə)
3. 14.03.2025 - Əliyeva Məhluqə - Vespoid arılarının yuvaqurma xüsusiyyətləri (Kafedra)
4. 29.03.2025 - Nailə Bayramova - Fiziki yükə reaksiyasına görə erkən postnatal hipoksiyaya məruz qalmış ekperimental modeldə qan sistemində adaptiv dəyişikliklər (Fakültə)
5. 02.04.2025 - Sevinc Məmmədova - Pestisidlərin ətraf mühitə təsiri (Fakültə)
6. 15.04.2025 - Əbülfəz Tağıyev - Xəzərin cənub-qərb sahilində quşların trofik və biotopik əlaqələri (Fakültə)
7. 28.04.2025 - Sibel Taş - Eksperimental hipotiroidizm modelləri (Fakültə)
8. 30.04.2025 - Fəridə xanım Zamanova - Motivasiya. İnsanın inkişafında motivlərin rolu (Kafedra)
9. 15.05.2025 - Sevinc Hümbətova - Geopark – təbiəti mühafizə və davamlı inkişafına yeni yanaşma (Kafedra)
10. 22.05.2025 - Ruhəngiz Babayeva - Beynimizin sağ-sol yarımkürələri (Kafedra)
11. 15.10.2025 - Avtandil Musayev - Su bataqlıq quşlarının su mühitinə adaptasiyası (Kafedra)
12. 29.10.2025 - Anar Məmmədov - Azərbaycanda qızılquşkimilərə təsir edən amillər (Kafedra)
13. 12.11.2025 - Elyanə Tahirova - Azərbaycan faunası üçün yeni invaziv molyusk növləri, onların morfoloqiyası, filocoğrafi və DNT sekvensasiya metodları ilə analizi (Fakültə)
14. 13.11.2025 - Sevinc İbrahimova - Şərti və şərtsiz reflekslərin mexanizmlər
15. 20.11.2025 - Çingiz Məmmədov - Dəmir nanohissəciklərinin (Fe_3O_4 (20-30nm)) sadə qida zəncirində balıqların daxili orqanlarına (qaraciyər və bağırsağ) və embrional inkişaf mərhələlərinə təsirinin öyrənilməsi (Fakültə)
16. 11.12.2025 - Nəzakət Məmmədova - Yaşlanan orqanizmin yaşla bağlı fizioloji dəyişkənlikləri (Kafedra)
17. 16.12.2025 - Sevinc Hümbətova - Primatların sosial strukturu (Fakültə)

2024-cü ildə qazanılmış grant layihəsi

Layihənin adı: Metal nanohissəciklərin balıqların reproduktiv proseslərinə təsirinin tədqiqi

Layihənin nömrəsi: AEF-MGC-2024-2(50)

Donor ölkə, təşkilat, müəssisə: Azərbaycan Elm Fondu

Layihənin dəyəri: **150000AZN**

Layihənin icra müddəti : **2024-2026**

Mövzu icraçıların layihədə təmsil olunması : **Çingiz Məmmədov**

Yerli və xarici həmkarlarla əlaqələr

- Əbülfəz Tağıyev - **Dave Lutgen**: Division of Evolutionary Ecology, Institute of Ecology and Evolution, University of Bern, Bern, Switzerland - A mosaic of modular variation at a single gene underpins convergent plumage coloration (birgə məqalə)
- Əbülfəz Tağıyev - **Valentina Peona**: Swiss Ornithological Institute, Sempach, Switzerland, Department of Genetics and Bioinformatics, Swedish Natural History Museum, Stockholm, Sweden - A mosaic of modular variation at a single gene underpins convergent plumage coloration (birgə məqalə)
- Əbülfəz Tağıyev - **Madeline A. Chase**: Swiss Ornithological Institute, Sempach, Switzerland - A mosaic of modular variation at a single gene underpins convergent plumage coloration (birgə məqalə); Hübətova Sevinc –
- Sevinc Hübətov - Eldar Rüstəmov: Menzbird adına Ornitoloji Cəmiyyətin prezidenti, Rusiya - The modern status of globally threatened bird species in Karabakh (Azerbaijan) – birgə məqalə
- Validə Mədətova - B.Babazadeh, H.Hatami Nemati, N.Aslani, G.Dehghan Veterinary Research Forum. Urmia Universiteti, İran – birgə məqalə

Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların mövzu üzrə elmi-tədqiqata cəlb olunması

1	Leyla Nəzərli	Phylanthus coronatus F. qazıcı arısının bir sıra bioloji xüsusiyyətləri	Biologiya, I kurs magistr, Entomologiya	International Scientific Symposium Challenges and Innovations in Science, Education and Technology in Honor of the 102nd Anniversary of National Leader Heydar Aliyev 31 May 2025 ISBN: 978-625-97176-7-8 Ankara / Türkiyə. P. 31-36	Məhluqə Əliyeva
2	Humay Əlizadə	Lepidoptera dəstəsinin morfo-ekoloji xüsusiyyətləri və abşeronda öyrənilmə dərəcəsi	Biologiya, I kurs magistr, Entomologiya	Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il	Məhluqə Əliyeva
3	Aysel Məlikova	Qımıl gölünün makrozoobentosunun öyrənilməsinə dair	Biologiya, I kurs magistr, Onurğasızlar zoologiyası	Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il	Saleh Əliyev
4	Nərmin Xangəldiyeva	Pirsaatçayının biomüxtəlifliyinin öyrənilməsinə dair	Biologiya, I kurs magistr, Onurğasızlar zoologiyası	Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il	Saleh Əliyev
5	Mehdiyev Bilal	Şəmkirçay su anbarının makrozoobentik faunası	Biologiya, I kurs magistr, Onurğasızlar zoologiyası	Biomüxtəlifliyin actual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar. Elmi-praktiki konfrans, Bakı-2025, s.	Saleh Əliyev
6	Ülviyyə İbrahimova	Samur-Yalama Milli Parkın teriofaunası haqqında	Biologiya, I kurs magistr, Onurğalılar zoologiyası	Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Zoologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Biomüxtəlifliyin aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfrans, Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il	Canbaxış Nəcəfov

Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların elmi məruzələri

1. Biologiya fakültəsinin tələbələri Hacıyev Aqil, Əsgərova Xalidə, Qaffarlı Emil - “Təbiətin Davamlı Harmoniyası” klubunun təqdimatında – “Meşələrin bioloji müxtəlifliyi” adlı mövzu ilə seminarda çıxış. Rəhbər İlahə Mənsimova. 25.04.2025
2. Biologiya fakültəsinin tələbəsi Röya Cəfərzadə “Təbiətin Davamlı Harmoniyası” klubunun təqdimatında – “Görünməz bağlar - canlıların gizli müqavilələri” adlı mövzu ilə seminarda çıxış. Rəhbər Asif Manafov. 22.05.2025
3. “Walden Universitetində (ABŞ) Təhsil üzrə Phd namizədi, Teacghera təhsil mərkəzinin rəhbəri, təlimçi Nazilə Rəsulova - Tədqiqat və tədris prosesində süni intellekt alətlərinin tətbiq: imkanlar və praktik həllər. 11.12.2025
4. Biologiya fakültəsinin 3-cü kurs tələbəsi Natəvan Əkbərova – “Təbiətin Davamlı Harmoniyası” klubunun təqdimatında – Neurodegenerative mechanisms in Parkinson’s Disease adlı mövzu üzrə seminarda çıxış. Rəhbər Babayeva Ruhəngiz. 27 noyabr, 2025. 455-ci auditoriya
5. Biologiya fakültəsinin tələbəsi Aslanzadə Nəzrin “Təbiətin Davamlı Harmoniyası” klubunun təqdimatında – “Akvakulturada süni intellekt: balıq təsərrüfatlarında rəqəmsal inqilab” adlı mövzu ilə seminarda çıxış. Rəhbər Çingiz Məmmədov. 15.12.2025

Keçirilmiş elmi konfranslar

1. Əbülfəz Tağıyev – Biomüxtəlifliyin Aktual problemləri, müasir baxışlar və tədqiqatlar. Respublika elmi-praktik konfrans, Bakı, 17-18 iyun 2025-ci il, Elmi təşkilat komitəsində üzv, <https://us06web.zoom.us/j/83346319045?pwd=Dh81nOHbua4tKyvjdAxVRJg9h2waqt>.

2. Nəzakət Məmmədova. 2025-ci il 16-18 oktyabr tarixlərində Türkiyə Respublikası Ege Universiteti, Qaraqalpaq Təbiət Elmləri Elmi-Tədqiqat İnstitutu, Nukus, Qaraqalpaqstan Respublikası və Azərbaycan Respublikası Bakı Dövlət Universitetlərinin birgə əməkdaşlığı ilə “Avrasiyanın biomüxtəlifliyinin qorunması” mövzusunda III Beynəlxalq konfrans (Azərbaycandan 33 nəfər) – konfransın Azərbaycanlı elmi katibi.

3. Nəzakət Məmmədova. 23-26 oktyabr 2025-ci il tarixində keçirilmiş 9-cu Beynəlxalq Zoologiya və Texnologiya Konqresi, Ankara, Türkiyə - konfransın təşkilat komitəsinin üzvü.

Elmi kadrların attestasiyası

Elmi dərəcə almışdır:

Saleh Əliyev

Elmlər doktoru, Biologiya elmləri sahəsi, 2401.01 – Zoologiya, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası, 11.04.2025

Doktorantlar (fəlsəfə elmləri doktoru proqramı üzrə)

No	Adı, soyad	elm sahəsi və ixtisas,	Daxil olduğu il, təhsil formas	Elmi rəhbər	Attestasiyaların aparıldığı tarix
1	Firuzə Qədirzadə	Zoologiya, 2401.01	2022, qiyabi, dövlət hesabına	Ə.N .Tağiyev	08.09.2025

Doktorantlar (elmlər doktoru proqramı üzrə)

No	Adı, soyad	elm sahəsi və ixtisas,	Daxil olduğu il, təhsil formas	Elmi rəhbər	Attestasiyaların aparıldığı tarix
1	Ramin Həşimov	Zoologiya	2021 dissertant dövlət hesabına	C.Ə. Nəcəfov	27.01.2025

STATİSTİK CƏDVƏL

Göstəricilər	Sayı
1. Xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalə	14
1-a. o cümlədən Beynəlxalq kvartil reytinginə düşən elmmetrik bazalarında indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	5
1-a1 Q1	1
1-a2 Q2	1
1-a3 Q3	1
1-a4 Q4	2
1-b. o cümlədən Emerging Source Citation Index (ESCI) jurnallarında dərc olunmuş məqalələr	
1-c. o cümlədən Scopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, Psyc INFO və ya EconLit elmmetrik bazalarında indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	3
1-d. o cümlədən digər (1a və 1b bəndindən fərqli) beynəlxalq elmmetrik bazalarda indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	6
1-e. o cümlədən digər (1a, 1b və 1c bəndlərindən fərqli) xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalələr sayı	
2. Yerli elmmetrik jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	
3. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	10
4. Respublika səviyyəli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr	
5. Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı	15
6. Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş tezis	1
7. Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	9
8. Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	10
9. Patent (Beynəlxalq)	
10. Patent (Respublika)	
11. Qrant layihəsi (Beynəlxalq)	
12. Qrant layihəsi (Respublika)	1
13. Qrant layihəsində iştirak edən əməkdaşlar: 1 nəfərdən	1
14. Monoqrafiya	1
15. Dərslik və ya dərs vəsaiti	
16. Proqram, metodik vəsait və metodik tövsiyyə	5

Kafedranın elmi fəaliyyətinin göstəriciləri

Tağıyev Əbülfəz	513
Nəcəfov Cənabxış	170
Əliyev Saleh	128
Mədətova Validə	177
Muradova Elmira	45
Zamanova Fəridəxanım	28
Məmmədov Çingiz	496
Hümbətova Sevinc	52
Məmmədov Anar	80
Musayev Avtandil	30
Babayeva Ruhəngiz	93
Əliyeva Məhluqə	60
İbrahimova Sevinc	15
Məmmədova Nəzakət	193
Səfərova İlhamə	33
Məmmədova Sevinc	47
Bədəlova Samirə	72
Mənsimova İlahə	38
Kafedra üzrə cəm	1970
Orta bal	123